

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
Z HISTORII ORAZ HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA**

Szkoła Podstawowa nr 7 im. I Armii Wojska Polskiego
w Koszalinie

Opracował

mgr Bogusław Kuma

I. PODSTAWA PRAWNA

Przedmiotowy system oceniania jest zgodny z Rozporządzeniem MEN 3 sierpnia 2017 r. w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. 2017 poz. 1534), a także ze Statutem Szkoły z dnia 28 listopada 2018 r.

II. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych:

a) ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej i realizowanych w szkole programów nauczania uwzględniających tę podstawę.

b) i zachowania ucznia odbywa się poprzez ocenianie wewnątrzszkolne, na które składa się:

- ocenianie bieżące,
- klasyfikacja śródroczna,
- klasyfikacja roczna,
- klasyfikacja końcowa (dotyczy klas programowo najwyższych).

2. Ocenianie wewnątrzszkolne ma na celu:

a) poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,

b) pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju,

c) motywowanie ucznia do dalszej pracy,

d) kształtowanie umiejętności samooceny i autokorekty,

e) dostarczenie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i wyjątkowych uzdolnieniach ucznia.

3. Nauczyciel na początku każdego roku szkolnego informuje uczniów oraz rodziców (prawnych opiekunów) o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanych przez nich podstaw programowych, sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów, warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej (semestralnej) oceny klasyfikacyjnej z zajęć edukacyjnych opracowanych w

PSO.

4. Przedmiotowy System Oceniania:

- a) obejmuje ocenianie bieżące i ustalanie śródrocznych ocen klasyfikacyjnych z historii oraz historii i społeczeństwa w SP nr 7 w Koszalinie,
- b) określa kryteria i zasady sprawdzania wiadomości i umiejętności uczniów z historii oraz historii i społeczeństwa
- c) wyszczególnia formy aktywności ucznia, podaje sposoby i częstotliwość oceniania.

III. CELE OGÓLNE OCENIANIA PSO Z HISTORII ORTAZ Z HISTORII I SPOŁECZEŃSTWA

I. Chronologia historyczna.

Uczeń

- posługuje się podstawowymi określeniami czasu historycznego: okres p.n.e., n.e., tysiąclecie, wiek, rok,
- przyporządkowuje fakty historyczne datom; oblicza upływ czasu między wydarzeniami historycznymi i umieszcza je na linii chronologicznej,
- dostrzega związki teraźniejszości z przeszłością.

II. Analiza i interpretacja historyczna.

Uczeń

- odpowiada na proste pytania postawione do tekstu źródłowego, planu, mapy, ilustracji; pozyskuje informacje z różnych źródeł oraz selekcjonuje je i porządkuje,
- stawia pytania dotyczące przyczyn i skutków analizowanych wydarzeń historycznych i współczesnych.

III. Tworzenie narracji historycznej.

Uczeń

- tworzy krótką wypowiedź o postaci i wydarzeniu historycznym, posługując się poznanymi pojęciami; przedstawia własne stanowisko i próbuje je uzasadnić.

IV. Zainteresowanie problematyką społeczną.

Uczeń

- ma nawyk dociekania w kontekście społecznym - zadaje pytania „dlaczego jest tak, jak jest?” i „czy mogłoby być inaczej?” oraz próbuje odpowiedzieć na te pytania.

V. Współdziałanie w sprawach publicznych.

Uczeń

- współpracuje z innymi - planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich.

IV. OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ

Na lekcjach historii oraz historii i społeczeństwa oceniane będą:

- wypowiedzi ustne,
- wypowiedzi pisemne,
- zaangażowanie i wkład pracy ucznia,
- prowadzenie zeszytu przedmiotowego oraz ewentualnych ćwiczeń do historii,
- udział w konkursach historycznych,
- umiejętność posługiwania się mapą historyczną,
- posługiwanie się taśmą czasu,
- dokonywanie obliczeń chronologicznych,
- analiza tekstu źródłowego,
- dostrzeganie związków między wydarzeniami, przeszłością a współczesnością, różnic i podobieństw między różnymi elementami wiedzy przeszłości.

V. FORMY SPRAWDZANIA WIEDZY I UMIEJĘTNOŚCI UCZNIĄ ORAZ ICH

CZĘSTOTLIWOŚĆ

1. Oceny nie mają jednakowej wartości. Zapisywane są w rubrykach odpowiednich do form kontroli. O ocenie semestralnej w głównej mierze decydują oceny ze sprawdzianów i kartkówek. Pozostałe oceny mają charakter pomocniczy.
2. Ocena wystawiana w II semestrze jest oceną roczną. Ocena roczna uwzględnia osiągnięcia ucznia w obu semestrach.
3. Na lekcjach historii uczniowie oceniani są za:
  - prace pisemne - sprawdziany, testy, klasówki (obejmują cały dział),
  - kartkówki z trzech ostatnich lekcji,

- odpowiedzi ustne z 3 ostatnich lekcji,
- pisemne prace domowe,
- przygotowanie referatów i prezentacji,
- aktywność na lekcji (odpowiedź, prace pisemne),
- kreatywność w pracach zespołowych,
- systematyczne i staranne prowadzenie zeszytu przedmiotowego.

4. Praca w zespole

Na zajęciach zespołowych oceniania jest kreatywność uczniów. Uczniowie mogą otrzymywać ocenę adekwatną do włożonego wkładu pracy.

5. Odpowiedzi ustne

Uczeń wypowiada się na określony przez nauczyciela temat, wykorzystując wiedzę i umiejętności nabyte w toku pracy na lekcjach historii.

6. Prace domowe

Prace zadane do domu utrwalają i sprawdzają stopień opanowania wiedzy i umiejętności nabytych w trakcie dotychczasowych zajęć. Niewykonanie pracy domowej jest traktowane jako nieprzygotowanie do zajęć. W ciągu jednego semestru uczeń ma prawo do dwukrotnego nieodrobienia pracy domowej. Fakt ten zgłasza nauczycielowi na początku lekcji.

Częste braki zadań domowych i zeszytu przedmiotowego odnotowywane są w dzienniku lekcyjnym w kolumnie „stosunek do przedmiotu” znakiem „b” i mają wpływ na ocenę zachowania.

7. Prace pisemne

Uczniowie oceniani są zgodnie z obowiązującą w Statucie skalą ocen.

Suma maksymalnej liczby punktów za wszystkie obowiązkowe zadania ucznia stanowi 100% i jest podstawą do wystawienia oceny punktowej według następujących kryteriów:

a) od 0 % do 29 % max. liczby punktów	- ocena 1
b) od 30 % do 49 % max. liczby punktów	- ocena 2
c) od 50 % do 69 % max. liczby punktów	- ocena 3

- d) od 70 % do 89 % max. liczby punktów - ocena 4
- e) od 90 % do 100 % max. liczby punktów - ocena 5
- f) powyżej 100 % - ocena 6 (punkty za dodatkowe zadania nieobowiązkowe, o podwyższonym stopniu trudności).

W ocenianiu bieżącym dopuszcza się stosowanie „+” i „-”, gdzie „+” oznacza osiągnięcia ucznia bliższe wyższej kategorii wymagań, „-” niższej kategorii wymagań. Każdej ocenie odpowiada wartość liczbową uwzględniana do średniej ważonej.

Nazwa oceny	Wartość liczbową oceny	Nazwa oceny	Wartość liczbową oceny
6	6	3	3
-6	5,75	-3	2,75
5+	5,5	2+	2,5
5	5	2	2
-5	4,75	-2	1,75
4+	4,5	1	1
4	4	np.	0 - nie uwzględniane do średniej
-4	3,75	nb	0 - nieobecny/a
3+	3,5	b	0 - brak

Średnia ważona

Podstawą do wystawienia oceny śródrocznej oraz oceny rocznej w szkole podstawowej w klasach IV-VIII jest średnia ważona - każdej ocenie śródkresowej przyporządkowuje się liczbę naturalną, oznaczając jej wagę w hierarchii ocen. Ocenę śródroczną i roczną ustala nauczyciel biorąc pod uwagę średnią ważoną, której przyporządkowuje się ocenę następująco:

średnia	stopień
1,54 i poniżej	niedostateczny
od 1,55 do 2,54	dopuszczający
od 2,55 do 3,54	dostateczny
od 3,55 do 4,54	dobry
od 4,55 do 5,54	bardzo dobry
od 5,55	celujący

Ostateczną decyzję w kwestii oceny podejmuje nauczyciel.

Formy aktywności i ich waga

Obowiązują trzy poziomy ważności ocen:

- poziom pierwszy - opisany kolorem **czarnym**
- poziom drugi - opisany kolorem **niebieskim**
- poziom trzeci - opisany kolorem **zielonym**

Formy aktywności	Waga	Kolor
Osiągnięcia w konkursach od wojewódzkiego w górę	3	zielony
Sprawdziany podsumowujące dział w podręczniku	3	zielony
Osiągnięcia w konkursach szkolnych i międzyszkolnych (finałiści i laureaci)	2	niebieski
Prace pisemne twórcze, długie	2	niebieski
Odpowiedzi ustne z bieżących tematów	2	niebieski
Kartkówki z bieżących trzech tematów	2	niebieski
Aktywność i postawa stanowiące wzór do naśladowania dla innych uczniów (udział w apelach, uczestnictwo w poczcie sztandarowym, pomoce naukowe, itp.)	2	niebieski
Prowadzenie zeszytu	1	czarny
Prace multimedialne, referaty, prezentacje na forum klasowym	1	czarny
Prace pisemne odtwórcze, krótkie	1	czarny
Prace domowe	1	czarny
Aktywność w ramach treści związanych z przedmiotem historii (praca na lekcji)	1	czarny

Wiedza i umiejętności uczniów sprawdzane są w formie

- a) kartkówek - obejmują zakres materiału z trzech ostatnich lekcji; nie wymagają zapowiedzi; trwają 15 minut; zwalnia z nich szczęśliwy numerek; nie ma możliwości poprawy kartkówek,
- b) odpowiedzi ustnych - są ustną formą odpowiedzi pisemnej, nazywanej „kartkówką”; odpowiedzi na pytania mają charakter zwięzły,
- c) sprawdzianów, prac klasowych, testów - obejmują znaczą partię materiału; zapowiadane i wpisywane do dziennika z dwutygodniowym wyprzedzeniem; trwają 45 minut; nie zwalnia z nich szczęśliwy numerek; uczeń ma prawo poprawić

sprawdzian w wyznaczonym przez nauczyciela terminie.

Przewidywana ilość prac klasowych, sprawdzianów, testów i kartkówek w poszczególnych semestrach

	Semestr I		Semestr II	
	Sprawdziany	Kartkówki	Sprawdziany	Kartkówki
klasy IV-V	1-2	2-4	1-2	2-4
klasy VI-VIII	2-3	2-4	2-3	2-4

Zasady poprawiania prac pisemnych uregulowane są w Statucie Szkoły.

VI. SKALA OCEN

- Oceny bieżące, oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne podsumowujące osiągnięcia edukacyjne ustala się według następującej skali:
  - stopień celujący 6
  - stopień bardzo dobry 5
  - stopień dobry 4
  - stopień dostateczny 3
  - stopień dopuszczający 2
  - stopień niedostateczny 1
- Klasyfikacja ocen:
  - częściowe, określające osiągnięcia edukacyjne ucznia ze zrealizowanej części podstaw programowych,
  - klasyfikacyjne śródroczne i roczne podsumowujące osiągnięcia edukacyjne ucznia za dany semestr (rok szkolny).
- Oceny częściowe, klasyfikacyjne śródroczne i roczne ustala nauczyciel uczący przedmiotu, uwzględniając wiedzę, umiejętności ucznia i wkład pracy. Oceny te nie mogą być wynikiem średniej arytmetycznej stopni częściowych.

VII. STOSUNEK DO PRZEDMIOTU I OCENA ZACHOWANIA

1. Kryteria oceny zachowania przez nauczyciela przedmiotu.

- Ocena zachowania wyraża opinię nauczyciela o wypełnianiu przez ucznia obowiązku szkolnego na lekcjach z danego przedmiotu, jego kulturze osobistej, o udziale i zaangażowaniu w lekcji oraz postawie wobec innych osób.
- Częste braki zadań domowych i zeszytu przedmiotowego mają wpływ na ocenę zachowania.

2. Kryteria wpisywania literki „b”

Braki zadań domowych i zeszytu przedmiotowego odnotowywane są w dzienniku lekcyjnym w kolumnie „stosunek do przedmiotu” znakiem „b”, który nie ma wagi, ale ma wpływ na ocenę zachowania.

VIII. OGÓLNE WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

1. **Ocenę celującą** otrzymuje uczeń, który:

- uzyskał tytuł laureata konkursu przedmiotowego o zasięgu wojewódzkim lub ponadwojewódzkim lub tytuł laureata lub finalisty ogólnopolskiej olimpiady przedmiotowej.
- aktywnie uczestniczy w zajęciach pozalekcyjnych rozwijając umiejętności z danego przedmiotu,
- wykonuje prace dodatkowe określone przez nauczyciela,
- bierze udział w konkursach (o ile takie są organizowane) i osiąga w nich wysokie wyniki,
- dysponuje rozległą, szczegółową i wykraczającą poza program, znajomością faktów, zjawisk i pojęć historycznych, dodatkowa wiedza pochodzi z różnych źródeł; w myśleniu historycznym wykorzystuje wiedzę z innych pokrewnych przedmiotów,
- w sposób samodzielny przeprowadza analizę źródła historycznego,

- potrafi krytycznie oceniać źródła historyczne i interpretować je z dużym zrozumieniem dla realiów epoki,
- sporządza notatki samodzielne ujmując cały materiał i tworząc właściwe powiązania logiczne,
- wypowiedzi ustne i pisemne charakteryzują się wzorowym językiem; potrafi samodzielnie formułować pytania, rozwiązywać problemy, samodzielnie interpretuje wydarzenia, dokonuje ich selekcji i potrafi je ocenić,
- jest w stanie zanalizować zależności i przemiany historyczne; wskazać ich bliskie i dalekie przyczyny oraz następstwa; przedstawia wydarzenia bądź procesy w szerokim kontekście historycznym; na podstawie znacznej wiedzy faktograficznej analizuje przyczyny i następstwa poznanych wydarzeń,
- wykazuje niezależność w formułowaniu sądów.

2. **Ocenę bardzo dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- potrafi scharakteryzować każdą z poznanych epok, wykazując znaczną wiedzę oraz zrozumienie warunków życia w przeszłości,
- interpretuje teksty źródłowe w sposób prawidłowy; potrafi wybrać właściwy tekst źródłowy dla uzasadnienia swojej wypowiedzi,
- potrafi zaplanować i zorganizować pracę, połączyć wiedzę z różnych przedmiotów; podejmuje się prac dodatkowych,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych uczeń prezentuje materiał w sposób logiczny i wewnętrznie spójny; pracuje samodzielnie.

3. **Ocenę dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- zna (z nielicznymi wyjątkami) fakty, zjawiska i procesy historyczne,
- potrafi bez większych problemów umieścić wydarzenia w czasie i przestrzeni,
- jest przygotowany do lekcji,
- w wypowiedzi ustnej i pisemnej posługuje się przede wszystkim zestawem faktów, w mniejszym stopniu opiniami i argumentami,
- jest aktywny na lekcjach, sporadycznie wymaga pomocy nauczyciela,
- odczytuje, interpretuje źródła historyczne bez większych problemów.

4. **Ocenę dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- zna w stopniu podstawowym fakty i pojęcia historyczne; radzi sobie z czasem korzystając z pomocy nauczyciela,
- w stopniu zadowalającym umieszcza wydarzenia historyczne w czasie i przestrzeni; stosuje elementy rozumowania przyczynowo-skutkowego,
- z pomocą nauczyciela odczytuje i interpretuje źródła historyczne,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych prezentuje ograniczoną zdolność do przedstawiania materiału we właściwy i logiczny sposób,
- zaczyna rozumieć motywacje ludzkich działań w przeszłości i teraźniejszości.

5. **Ocenę dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- zna tylko nieliczne podstawowe fakty i pojęcia historyczne,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych znajdują się liczne niepowiązane sformułowania; bardzo rzadko podejmuje współpracę,
- oczekuje pomocy nauczyciela przy interpretacji źródeł historycznych.

6. **Ocenę niedostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- nie wykazuje się podstawową znajomością faktów i pojęć historycznych; ma duże braki w podstawowej wiedzy,
- nie umie z pomocą nauczyciela stosować chronologicznego i przyczynowo-skutkowego sposobu wyjaśniania zjawisk,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie potrafi odtworzyć fragmentarycznej wiedzy,
- nie podejmuje prób samodzielnie czy też przy pomocy nauczyciela rozwiązywania zadań,
- nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela zinterpretować źródeł historycznych.

IX. DOSTOSOWANIE PRZEDMIOTOWEGO SYSTEMU OCENIANIA Z PRZEDMIOTU DO MOŻLIWOŚCI UCZNIÓW ZE SPECJALNYMI WYMAGANIAMI EDUKACYJNYMI

1. Uczeń, który posiada opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, jest oceniany zgodnie z indywidualnymi zaleceniami.
2. Przy ustalaniu oceny nauczyciel bierze po uwagę:

- indywidualne możliwości i właściwości psychofizyczne każdego ucznia,
  - wkładany wysiłek przez ucznia w pracę,
  - zainteresowanie przedmiotem,
  - zaangażowanie ucznia na zajęciach.
3. Wymagania dla uczniów z dysfunkcjami ustala się indywidualnie w zależności od rodzaju dysfunkcji ucznia oraz wskazówek i zaleceń przekazanych przez poradnię.
4. Przy ocenianiu prac pisemnych uczniów mających obniżone kryteria oceniania (orzeczenie) nauczyciel stosuje następujące zasady przeliczania punktów na ocenę:
a) 0 % - 19 % max. liczby punktów	- ocena 1,
b) 20 % - 39 % max. liczby punktów	- ocena 2,
c) 40 % - 54 % max. liczby punktów	- ocena 3,
d) 55 % - 70 % max. liczby punktów	- ocena 4,
e) 71 % - 89 % max. liczby punktów	- ocena 5,
f) 90 % - 100 % max. liczby punktów	- ocena 6.

Dysleksja rozwojowa

- zawsze uwzględniać trudności ucznia,
- w miarę możliwości pomagać, wspierać, dodatkowo instruować, naprowadzać, pokazywać na przykładzie,
- dzielić dane zadanie na etapy i zachęcać do wykonywania małutkimi krokami,
- nie zmuszać na siłę do wykonywania zadań sprawiających uczniowi trudność,
- dawać więcej czasu na opanowanie danej umiejętności, cierpliwie udzielać instruktażu,
- nie krytykować, nie oceniać negatywnie wobec klasy,
- podczas oceniania brać przede wszystkim pod uwagę stosunek ucznia do przedmiotu, jego chęci, wysiłek, przygotowanie do zajęć w materiały, niezbędne pomoce itp.,
- nie wrywać do natychmiastowej odpowiedzi, przygotować wcześniej zapowiedzią, że uczeń będzie pytany,

- w trakcie rozwiązywania zadań sprawdzać, czy uczeń przeczytał treść zadania i czy prawidłowo ją zrozumiał, w razie potrzeby udzielać dodatkowych wskazówek,
- w czasie kartkówek i sprawdzianów zwiększyć ilość czasu na rozwiązanie zadań,
- można też dać uczniowi do rozwiązania w domu podobne zadania,
- materiał sprawiający trudność dłużej utrwać, dzielić na mniejsze porcje.

Dysgrafia

- jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam lub przepisać ustnie z tego zakresu materiału,
- dać uczniowi możliwość pisania drukowanymi literami lub na komputerze,
- strona graficzna pisma nie wpływa na uzyskiwaną przez ucznia ocenę.

Dysortografia

- oceniając prace pisemne, brać pod uwagę ich treść, kompozycję, stronę stylistyczno-językową.

Uczniowie o inteligencji niższej niż przeciętna

- częste odwoływanie się do konkretnych przykładów (np. graficzne przedstawianie treści zadań),
- omawianie niewielkich partii materiału i o mniejszym stopniu trudności (pamiętając, że obniżenie wymagań nie może zejść poniżej podstawy programowej);
- podawanie poleceń w prostszej formie (dzielenie złożonych treści na proste, bardziej zrozumiałe części),
- wydłużanie czasu na wykonanie zadania,
- podchodzenie do dziecka w trakcie samodzielnej pracy w razie potrzeby udzielenie pomocy, wyjaśnienie, mobilizowanie do wysiłku i ukończenia zadania,
- zadawanie do domu tyle, ile dziecko jest w stanie samodzielnie wykonać,
- potrzeba większej ilości czasu i powtórzeń dla przyswojenia danej partii materiału.

Problemy emocjonalne

- stworzenie warunków do rozwoju zainteresowań, wzmacnianie poczucia własnej wartości, samooceny, odpowiedzialności za własne działania,
- wskazywanie sukcesów (nawet drobnych),
- kształtowanie motywacji do pracy,

- unikanie uwag krytycznych (zwłaszcza na forum klasy),
- nagradzanie wkładu pracy, nie tylko efektów,
- minimalizowanie napięcia związanego z sytuacją weryfikowania wiedzy, umiejętności.

Nadpobudliwość psychoruchowa

- poświęcanie uczniowi dużo uwagi, uczenie współdziałania, pracy w grupie,
- ustalenie zrozumiałych dla ucznia reguł,
- stosowanie zrozumiałego systemu pochwał i kar (życzliwa konsekwencja),
- wydawanie poleceń krótkimi, zdecydowanymi zdaniami,
- przekazywanie treści w jasnej, prostej i krótkiej formie (zadania powinny być krótkie, ale urozmaicone),
- pomoc w zorganizowaniu świata wokół ucznia (usuwanie z otoczenia przedmiotów, które mogą go rozpraszać; w miarę możliwości podejmowanie działań według wcześniej ustalonego planu.

Specyficzne trudności w uczeniu się

- kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń,
- ze względu na wolne tempo czytania lub/i pisania zmniejszenie liczby zadań (poleceń) do wykonania w przewidzianym dla całej klasy czasie lub wydłużenie czasu pracy,
- unikanie wyrywania do odpowiedzi - umożliwienie przypomnienia wiadomości,
- dawanie więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy,
- sprawdzanie, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
- uwzględnianie trudności w rozumieniu treści, szczególnie podczas samodzielnej pracy z tekstem,
- upewnianie się, że uczeń zrozumiał polecenia i instrukcje.

Upośledzenie w stopniu lekkim

- zwracanie szczególnej uwagi na odróżnianie istotnych szczegółów,
- wydłużanie czasu na zrozumienie prezentowanych treści materiału,
- przekazywanie treści za pomocą konkretów uwzględniając krótkotrwały okres koncentracji,
- podawanie atrakcyjnego wizualnie materiału mniejszymi partiami,
- wykorzystanie w pracy z uczniem jego dobrego poziomu pamięci operacyjnej oraz uwzględnianie wolnego tempa uczenia się,
- wydłużanie czasu na opanowanie materiału,
- uwzględnianie problemów z funkcją pamięci logicznej i abstrahowania,
- angażowanie ucznia do wypowiedzi ustnej uporządkowanej,
- formułowanie krótkich i precyzyjnych poleceń w pracach klasowych, kartkówkach i testach,
- uwzględnianie przy ocenianiu możliwości wystąpienia błędów mających związek z wadą wymowy,
- ocenianie wkładu pracy w wykonanie ćwiczeń,
- stosowanie zasady oceniania rzeczywistych indywidualnych postępów w nauce, a nie stanu faktycznego,
- stosowanie różnego rodzaju wzmocnień, tj. pochwały i zachęty,
- ograniczanie w wypowiedzianiu się na określony temat do kilku prostych zdań,
- naprowadzanie podczas wypowiedzi ustnych poprzez pytania pomocnicze.

Uczeń słabo widzący

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie (zapobiegające odblaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna, zapewniające właściwe oświetlenie i widoczność),
- udostępnianie tekstów (np. testów sprawdzających wiedzę) w wersji powiększonej,
- podawanie przedmiotów do obejrzenia z bliska,
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość dziecka związaną ze zużywaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową (wydłużanie czasu na wykonanie określonych zadań),

- częste zadawanie pytania - „co widzisz?” w celu sprawdzenia i uzupełnienia słownego trafności doznań wzrokowych.

Uczeń słabo słyszący

- zapewnić dobre oświetlenie klasy oraz miejsce dla dziecka w pierwszej ławce w rzędzie od okna. Uczeń będąc blisko nauczyciela, którego twarz jest dobrze oświetlona, może słuchać jego wypowiedzi i jednocześnie odczytywać mowę z ust. Należy też, umożliwić dziecku odwracanie się w kierunku innych kolegów odpowiadających na lekcji co ułatwi lepsze zrozumienie ich wypowiedzi,
- nauczyciel mówiąc do całej klasy, powinien stać w pobliżu dziecka zwrócony twarzą w jego stronę,
- nauczyciel nie powinien chodzić po klasie, czy być odwrócony twarzą do tablicy, to utrudnia dziecku odczytywanie mowy z jego ust,
- należy mówić do dziecka wyraźnie używając normalnego głosu i intonacji, unikać gwałtownych ruchów głową czy nadmiernej gestykulacji,
- trzeba zadbać o spokój i ciszę w klasie, eliminować zbędny hałas m.in. zamykać okna przy ruchliwej ulicy, unikać szeleszczenia kartkami papieru, szurania krzesłami, to utrudnia dziecku rozumienie poleceń nauczyciela i wypowiedzi innych uczniów, powoduje też większe zmęczenie. Takie zakłócenia stanowią również problem dla uczniów z aparatami słuchowymi, ponieważ są wzmacniane przez aparat,
- nauczyciel winien upewnić się czy polecenia kierowane do całej klasy są właściwie rozumiane przez dziecko niedosłyszające; w przypadku trudności zapewnić mu dodatkowe wyjaśnienia, sformułować inaczej polecenie, używając prostego, znanego dziecku słownictwa. Można też wskazać jak to polecenie wykonuje jego kolega siedzący w ławce,
- dziecko z wadą słuchu ma trudności z równoczesnym wykonywaniem kilku czynności w tym samym czasie, nie jest w stanie słuchać nauczyciela - co wymaga obserwacji jego twarzy - jednocześnie otworzyć książkę na odpowiedniej stronie i odnaleźć wskazane ćwiczenie, często więc nie nadąża za tempem pracy pozostałych uczniów w klasie,

- dziecko niedosłyszące powinno siedzieć w ławce ze zdolnym uczniem, zrównoważonym emocjonalnie, który chętnie dodatkowo będzie pomagał mu np. szybciej otworzy książkę, wskaże ćwiczenie, pozwoli przepisać notatkę z zeszytu itp.,
- w czasie lekcji wskazane jest używanie jak najczęściej pomocy wizualnych i tablicy,
- można przygotować uczniowi z niedosłuchem plan pracy na piśmie opisujący zagadnienia poruszane w wykładzie lub poprosić innych uczniów w klasie, aby robili notatki z kopią i udostępniali je koledze,
- konieczne jest aktywizowanie dziecka do rozmowy poprzez zadawanie prostych pytań, podtrzymywanie jego odpowiedzi przez dopowiadanie pojedynczych słów, umowne gesty, mimiką twarzy nauczyciel podczas lekcji powinien często zwracać się do dziecka niesłyszącego, zadawać pytania - ale nie dlatego, aby oceniać jego wypowiedzi, ale by zmobilizować go do lepszej koncentracji uwagi i ułatwić mu lepsze zrozumienie tematu,
- uczeń niedosłyszący jest w stanie opanować konieczne i podstawowe wiadomości zawarte w programie nauczania ale wymaga to od niego znacznie więcej czasu i wkładu pracy, w porównaniu z uczniem słyszącym. Przy ocenie osiągnięć ucznia zważając na słuch należy szczególnie doceniać własną aktywność i wkład pracy ucznia, a także jego stosunek do obowiązków szkolnych (systematyczność, obowiązkowość, dokładność).

Uczeń z ADHD - zespół nadpobudliwości psychoruchowej

- poświęcać dziecku dużo uwagi,
- wzmocnić wszystkie przejawy pożądanego zachowania,
- stosować zrozumiałe dla dziecka reguły,
- przekazywać treści w jasnej, prostej i krótkiej formie,
- wszystkie konsekwencje pozytywne jak i negatywne wyciągać natychmiast,
- pomóc dziecku zorganizować świat wokół siebie,
- stosować zrozumiałe dla dziecka system pochwał i kar,
- dostosować wymagania do możliwości dziecka,

- usuwać z otoczenia dziecka przedmioty, plakaty, obrazki, które mogą je rozpraszać,
- na miarę możliwości działać według wcześniej ustalonego planu,
- zadania powinny być krótkie, ale urozmaicone,
- uczyć pracy w grupie,
- polecenia wydawać krótkimi, zdecydowanymi zdaniami.

Uczeń z zespołem Aspergera

- eliminowanie bodźców rozpraszających (wzrokowych, słuchowych),
- dostosowanie metod i form pracy do indywidualnych potrzeb ucznia,
- pomoc w nabywaniu umiejętności w zakresie „funkcji wykonawczych”, takich jak umiejętności organizacyjne i umiejętności uczenia się,
- popieranie informacji słownych tekstem pisanym albo obrazem, ilustracją, filmem,
- przedstawianie nowych pojęć lub materiału abstrakcyjnego w sposób możliwie najbardziej konkretny,
- zwracanie się do dziecka bezpośrednio po imieniu,
- powtarzanie poleceń, sprawdzanie stopnia zrozumienia polecenia, czekanie aż rozpocznie pracę,
- używanie krótkich zdań i podawanie jasnych instrukcji,
- zachęcanie ucznia, by w razie potrzeby prosił o powtórzenie, uproszczenie czy zapisanie polecenia,
- uwzględnianie deficytów w zakresie rozumienia niedosłownych wypowiedzi, ironii, metafor, słów i wyrażen wieloznacznych, a także pojęć abstrakcyjnych, wyjaśnianie ich za pomocą obrazów albo przeciwieństw np. przyjaźń – wrogość,
- używanie prostego i jednoznacznego języka, unikanie ironii, dowcipów, przenośni, idiomów (chyba, że wiemy, że uczeń prawidłowo je zrozumie),
- w związku z trudnościami w prawidłowym odczytaniu przez ucznia sygnałów pozawerbalnych, każdy wyraz twarzy i gest powinien być poparty informacją słowną,
- dbanie o pozytywną więź z dzieckiem, praca w oparciu o tzw. pozytywne wzmocnienia – pochwały, nagradzanie,

- wdrażanie i oczekiwanie od ucznia przestrzegania zasad panujących w szkole,
- pomoc w sytuacjach przeżywanego stresu poprzez przewidywanie, zapobieganie, rozumienie przyczyn i rozwiązywanie stresujących sytuacji,
- wspieranie i umożliwianie kontaktów społecznych,
- w ocenianiu oddzielanie obszarów, w których trudności wynikają ze specyficznych trudności wynikających z zaburzenia,
- dzielenie zadań na wieloetapowe, krótsze części,
- wyznaczanie mniejszych ilości zadań do wykonania,
- zadawanie krótszych prac domowych w sytuacji, gdy rodzice zgłaszają, że nauka w domu trwa godzinami; sprawdzanie wiedzy ucznia w formie jaką preferuje.

X. KONTRAKT MIĘDZY NAUCZYCIELEM I UCZNIEM

1. Każdy uczeń jest oceniany sprawiedliwie.
2. Sprawdziany, prace klasowe, testy są obowiązkowe.
3. Każda praca klasowa, sprawdzian, test powinny być zapowiedziane minimum z tygodniowym wyprzedzeniem i mogą być poprzedzone lekcją utrwalającą, która określi treści i umiejętności objęte późniejszą oceną. Fakt ten nauczyciel odnotowuje w dzienniku elektronicznym.
4. Uczeń nieobecny na sprawdzianie, teście, pracy klasowej musi go napisać w najbliższej lekcji.
5. Po dłuższej nieobecności ucznia w szkole z powodu choroby (powyżej 1 tygodnia) uczeń ma prawo nie być oceniany przez tydzień, a prace klasowe, testy bądź sprawdziany pisze w uzgodnionym z nauczycielem terminie.
6. Uczeń, który celowo unika prac klasowych traci przywilej pisania ich w innym terminie i uczeń pisze ją na najbliższej lekcji, na której jest obecny.
7. Praca ucznia (klasowa, sprawdzian, test, odpowiedź), która jest efektem odpisania, niesamodzielnego napisania lub podpowiedzi jest oceniona na ocenę niedostateczną, informacje o swojej decyzji nauczyciel przedstawia uczniowi oraz wpisuje uwagę informacyjną do dziennika lekcyjnego.

8. Wszystkie sprawdziany, prace klasowe, testy są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego (do 31 sierpnia).
9. Uczeń ma wgląd do swoich prac w terminie uzgodnionym z nauczycielem.
10. Rodzic ma wgląd do prac pisemnych (prace nie mogą zostać skserowane).
11. Na miesiąc przed radą klasyfikacyjną uczeń poinformowany zostaje o przewidywanej ocenie semestralnej. Na tydzień przed radą klasyfikacyjną nauczyciel wystawione oceny wpisuje do dziennika elektronicznego.
12. O zagrożeniu oceną niedostateczną nauczyciel informuje ucznia oraz pisemnie powiadamia rodziców ucznia na miesiąc przed klasyfikacją semestralną i roczną.
13. W ciągu jednego semestru uczeń ma prawo do dwukrotnego zgłoszenia nieprzygotowania bez podania przyczyny. Fakt ten zgłasza nauczycielowi na początku lekcji. Jeżeli tego nie uczyni nauczyciel wstawia do e-dziennika odpowiednią adnotację (literkę b) za nieprzygotowanie ucznia do lekcji.
14. Częste braki zadań domowych i zeszytu przedmiotowego odnotowywane są w dzienniku lekcyjnym w kolumnie „stosunek do przedmiotu” znakiem „b” i mają wpływ na ocenę zachowania.
15. Nie ocenia się ucznia znajdującego się w trudnej sytuacji losowej.
16. Uczeń ma możliwość jednorazowej poprawy sprawdzianu podsumowującego dział materiału w formie uzgodnionej z nauczycielem przedmiotu w terminie ustalonym indywidualnie z nauczycielem.
17. Nie przewiduje się poprawy na ocenę celującą.
18. Do dziennika wpisuje się obie oceny.
19. Uczeń, który opuścił ponad 50% zajęć, nie może być klasyfikowany z przedmiotu.

XI. ZASADY INFORMOWANIA UCZNIÓW O ICH OSIĄGNIĘCIACH I RODZICÓW O OSIĄGNIĘCIACH ICH DZIECI

Zasady wglądu uczniów i rodziców do prac pisemnych

1. Oceny są jawne zarówno dla ucznia, jak i jego rodziców.

2. Uczeń otrzymuje sprawdzoną i ocenioną przez nauczyciela pracę pisemną do wglądu na lekcji. Sprawdzoną pracę uczeń może wziąć do domu celem okazania jej rodzicom (opiekunom prawnym).
3. Pracę klasową, sprawdzian bądź test uczeń musi zwrócić na następnej lekcji. W przypadku nie zwrócenia pracy nauczyciel wpisuje uczniowi negatywną uwagę do e-dziennika.
4. Kartkówkę uczeń ma obowiązek wkleić do zeszytu przedmiotowego z historii.
5. Pozostałe prace pisemne nauczyciel przekazuje uczniom.

Sposoby informowania uczniów o ich osiągnięciach

1. Ustna informacja nauczyciela o uzyskanej ocenie, przekazywana uczniom podczas lekcji.
2. Ustna informacja nauczyciela przedmiotu o przewidywanej ocenie semestralnej (rocznej) przekazywana uczniowi na miesiąc (propozycja oceny w semestralnej) i tydzień (ocena ostateczna) przed posiedzeniem klasyfikacyjnej rady pedagogicznej.

Sposoby informowania rodziców o osiągnięciach ich dzieci

1. Informacje na temat postępów ucznia (wykaz ocen) będą przekazywane rodzicom na zebraniu klasowym i w „dniu otwartym” (według harmonogramu spotkań przyjętego przez szkołę).
2. Konsultacje indywidualne rodziców z nauczycielami odbywają się podczas dni otwartych; w tych dniach rodzice otrzymują informacje o:
  - a) napotykanym trudnościach w stosunku do możliwości i wymagań edukacyjnych,
  - b) propozycjach działań szkoły w pokonywaniu przez ucznia trudności.
3. Informacja w dzienniku elektronicznym.

XII. WARUNKI I TRYB POPRAWIANIA OCEN

Zasady poprawiania ocen są sprecyzowane w Statucie Szkoły

XIII. PRZEPISY KOŃCOWE

Wszystkie sprawy sporne nieujęte w PSO z historii rozstrzygnięte będą zgodnie ze Statutem Szkoły.

Przedmiotowy system oceniania podlega ewaluacji na początku każdego roku szkolnego